

která dle soudně potvrzeného vyrovnání byla splatnou 2. května 1924, zaplatil do toho dne pouze 20.000 Kč, takže dle obsahu vyrovnání celá původní pohledávka obživila.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Není právně mylným názor odvolacího soudu, že žalobkyně nevzdala se zástavního práva činem konkludentním, totiž svým prohlášením ve vyrovnacím řízení, že část její pohledávky není kryta zástavou, svou žádostí o přiznání hlasovacího práva pro nekrytý zbytek a hlasováním pro vyrovnání tímto zbytkem. Jednání ve vyrovnacím řízení o hlasovacím právu má jenom účel, by se zjistilo, zda a jakou částkou je věřitel oprávněn k hlasování. Přihláška vyrovnací, ucházení se o hlasovací právo pro zástavní pohledávku dle názoru věřitelova nekrytou a hlasování samo domněle nekrytým zbytkem není činem, jímž věřitel dává beze všech pochybností na jevo svou vůli, že nechce svého zástavního práva pro nekrytý zbytek použít, se ho vzdáti. Naopak těmi úkony sleduje věřitel jen ten účel, aby dosáhl práva hlasovacího (§ 863 obč. zák.). Tím méně lze pokládati jednání žalobkyně za vzdání se práva zástavního, když si v přihlášce výslovně svá práva vyhradila. Dovolatel soudí neprávem, že by trváním zástavního práva pro onu část pohledávky, s níž žalobkyně hlasovala ve vyrovnání, byla jí opatřena zakázaná výhoda. Předpis Šu 47 vyr. řádu zakazuje jenom úmluvu dlužníka nebo některých jiných osob s věřitelem, kterou se poskytuje tomuto zvláštní výhoda. Ale tu nejde o takovou úmluvu, ani o poskytnutí zvláštní výhody. Právo zástavní, které trvalo již před vyrovnáním a bylo zřízeno bez ohledu na vyrovnání, není zvláštní výhodou poskytnutou k vůli vyrovnání a zárukou za vyrovnací kvotu nenabyla také žalobkyně zvláštní výhody, které by jiní věřitelé neměli. Tím, že žalobkyně tvrdila bezúčinnost, správně zmatečnost vyrovnání následkem prodlení se splátkami vyrovnacími, neuznala ve sporu ještě, že se stala účastnou vyrovnání částkou 223.315 Kč 61 h. Vždyť toto tvrzení učinila k opodstatnění svého nároku toliko vedle toho, že uplatňovala právo oddělné, a nesvědčí to tedy nijak vůli, že by tím chtěla se zástavního práva vzdáti. Trvá-li však zástavní právo, vyrovnáním nedotčené, nelze, pokud zástavním právem je pohledávka kryta, uplatňovati slevu vyrovnací. Žalobkyně uplatňuje jenom zástavní právo a proto nerozhoduje, zda splátky byly konány včas a stalo-li se vyrovnání prodlením s placením splátek neplatným.

Čís. 6979.

Bylo-li v pachtovní smlouvě (smlouvě o prodloužení pachtu) vyhrazeno schválení Státního pozemkového úřadu, platí výhrada pro obě strany, není-li ze smlouvy zjevno, pro koho byla učiněna, aniž lze z okolností souditi, že byla učiněna jen ve prospěch té neb oné strany. Nedostalo-li se smlouvě schválení, není jí vázána žádná ze stran.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1927, Rv II 49/27.)

Žalobě propachtovatele proti pachtýři o výrok, že smlouva o prodloužení pachtu ohledně zabraného majetku jest neplatnou, ježto se jí nedostalo schválení Státního pozemkového úřadu ve smlouvě pachtovní vyhrazeného, že důsledkem toho pacht končí a žalovaný jest povinen odevzdati žalobci pachtované pozemky, bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Dovolání samo odvolává se na rozhodnutí ze dne 18. listopadu 1921 Rv II 324/21 čís. 1250 sb. n. s. míníc, že na něm spočívá právní posouzení odvolacího soudu, že pokud šlo jen o písemní smlouvu z 8. listopadu 1923 a o nic dále, žalovaný by nárok na prodloužení pachtu měl a žaloba byla by bezdůvodna, a ovšem je dovolání toho náhledu, že o nic dále nejde a jen tato smlouva rozhodna jest a že tedy vskutku žalovaný nárok řečený má a žaloba bezdůvodna jest. Vskutku jest stanovisko rozhodnutí čís. 1250 to nejpříznivější, jaké vůči žalobci zaujato býti může, ale už podle zásady jeho je nárok žalobcův na prodloužení pachtu neodůvodněný, takže na další okolnosti, na nichž odvolací soud staví, nedojde. Nejvyšší soud nemá zjištění těch zapotřebí, ježto dochází již ze smlouvy samé, užije-li se na ni zásady uvedeného rozhodnutí, k výsledku, že žaloba jest důvodna, že žalovaný namítaného nároku na prodloužení pachtu nemá. § 7 záborového zákona ve znění novely ze dne 11. března 1921, čís. 108 sb. z. a n. prohlašuje každý pacht zabraného majetku bez schválení Státního pozemkového úřadu z a n e p l a t n ý a proto prvý soudce uznal ustanovení smlouvy ze dne 8. listopadu 1923, které stipulovalo prodloužení pachtu o dvanáct dalších let, t. j. od 1. února 1927 do 1. února 1939, za neplatné a při tomto stanovisku jest ovšem otázka sporného nároku žalovaného bez dalšího záporně zodpověděna. V rozhodnutí čís. 1250 oproti tomu jest zaujato stanovisko, že neplatnost ta týče se jen poměru ke Státnímu pozemkovému úřadu, nikoli však poměru smluvních stran mezi sebou, tu že přijde jedině na vůli stran. Příklad tvořící předmět rozhodnutí toho stal se sice před novelou, takže tato, jak se v rozhodnutí výslovně praví, naň vztahována býti nemůže, avšak případ tvořící předmět projednávaného sporu stal se již za vlády novely a jest otázkou, jakého výsledku se dojde vůči žalovanému, užije-li se naň zásady v rozhodnutí tom vyřčené. Tam šlo o smlouvu kupní, zde jde o smlouvu pachtovní, ale zde jako tam byla smlouva uzavřena jen s výhradou schválení se strany Státního pozemkového úřadu, což se v projednávaném případě vztahovalo ovšem jen na ustanovení o prodloužení pachtovní doby, jak již řečeno, od 1. února 1927 do 1. února 1939. Účinky §u 7 záb. zák. ohledně neplatnosti smlouvy bez schválení se strany Státního pozemkového úřadu, že totiž smlouva je v poměru k Státnímu pozemkovému úřadu neplatna, ovšem by nastávaly samy sebou, tedy i tehdy, kdyby smlouva schválení to nevyhražovala, nebylo tedy bez právního významu, když strany výhradu přece do smlouvy pojaly, neboť patrně, že se to stalo proto, že s tím jedna neb druhá neb obě spojovaly p r o s e b e právní

účinky, i položilo tedy rozhodnutí čís. 1250 otázku, v č i p r o s p ě c h byla učiněna výhrada schválení, zda ve prospěch kupitele či prodávatele, řešilo ji tam z povahy smlouvy a účelu výhrady, a došlo k výsledku, že výhrada schválení stipulována ve prospěch kupitelů, kteří jediní měli zájem na schválení tak, by smlouva ani mezi stranami neplatila, nebude-li schválena, a to proto, že bez něho nemohli se dostat do knih a státi se tak plnoprávními vlastníky, ježto bez schválení vždy jim hrozilo nebezpečí, že Státní pozemkový úřad jim statek jako zabraný odejme. Uznáno tedy, že pouze kupitelé nebyli by na smlouvu vázáni, kdyby schválena nebyla. V souzeném případě však nejde o smlouvu kupní, nýbrž o smlouvu pachtovní, smlouvu o prodloužení pachtu, a tu se má věc jinak. Z povahy smlouvy tu neplyne nic a také tu není dle stavu věci průvodních okolností, z nichž by se dalo souditi na úmysl stran. Co by tu bylo možno říci, byly by jen domněnky. Tak na př. lze se domýšleti, že především musilo na tom záležeti propachtujícímu řádu, by prodloužení platilo jen, bude-li schváleno, protože věc se stala teprv za platnosti novely čís. 108/21, která je vůči neschváleným jednáním mnohem přísnější, a musilo řádu zřejmě záležeti na tom, aby mu se strany Státního pozemkového úřadu nemohlo býti vytýkáno nezákonné jednání, jak se to pak stalo dopisem obvodové úřadovny v O. ze dne 1. března 1924 skutečně ohledně smlouvy ze 7. dubna 1923. Toto stanovisko řádu je potvrzeno jasně v jeho dopise ze dne 4. července 1924, v němž se praví dávno (2 leta) před vypuknutím tohoto sporu, že dodatek smlouvy ze dne 8. listopadu 1923 jest až na bod o prodloužení pachtu od roku 1927 od receptorátu (řádu) a Státního pozemkového úřadu schválen, t. j. že tedy prodloužení schváleno není ani řádem, když není schváleno Státním pozemkovým úřadem. Nicméně je dopis ten okolností teprv napotomní, ne se smlouvou současnou a tedy průvodní. Mohlo by se ovšem také říci, že i žalovanému na tom záleželo, by prodloužení bylo schváleno, neboť mohl se domnívati, že, bude-li schváleno, bude Státní pozemkový úřad sám také na ně vázán a nebude mu moci po dobu schváleného pachtu předmět pachtu odejmouti, avšak ze zájmu na tom, by prodloužení pachtu bylo schváleno, neplyne ještě nikterak úmysl nechťi úmluvu nechati platiti, nebude-li schválena; vždyť pachtýři naopak i při neschválení bylo by vždy výhodou, kdyby měl právo aspoň proti smluvníku (vlastníku) a mohl hospodařiti dále až do doby, kdy mu Státní pozemkový úřad předmět pachtu snad odejme, což se vůbec nemusí státi. Šloť pachtýři pořád o prodloužení a i smlouvu ze dne 7. dubna 1922 neměl schválenou a hospodařil na základě ní. Mimo to dlužno poukázati na § 14 čís. 4 náhr. zák., dle něhož Státní pozemkový úřad není na pacht vázán, ani když sám do něj vstoupil, a může vždy — tedy i když je sám právním nástupcem propachtovatele ve smlouvě, tím spíše tedy i v ostatních případech, kde tomu tak není a on smlouvu pachtovní leda schválil — dáti výpověď a předmět pachtu pachtýři odejmouti, takže ve skutečnosti pachtýřovo právní postavení se schválením nemění, leda potud, že, byl-li pacht schválen, musí pachtýři dána býti výpověď, kdežto nebyl-li pacht schválen, práva na výpověď nemá (§ 14 čís. 3 náhr. zák.), protože pacht neschválený je vůči Státnímu pozem-

kovému úřadu ničím. Ale to opět není důvodem, by pachtýř chtěl neplatnosti smlouvy vůči propachtovateli, nebude-li pacht schválen, aspoň ne tak pronikavým, by platil jako samozřejmý, i když nebyl ve smlouvě vysloven. Když tedy ani znění smlouvy nic o tom nepraví, pro koho se stipuluje výhrada, ani nelze na to z povahy smlouvy usuzovati, ani tu není žádných průvodních okolností, z nichž by se dalo s určitostí souditi, že byla učiněna jen ve prospěch té neb oné strany, platí výhrada jako každé jiné ustanovení smlouvy pro obě strany stejně. Tak tedy sice motivy ustanovení toho nejsou známy a možno na ně jen hádati, ale ustanovení (výhrada) tu je a dlužno mu dáti plného průchodu. Platí-li však výhrada pro obě strany, není žádná z nich vázána, když se schválení smlouvě nedostalo: tedy není vázán ani žalobce, jakoby nebyl ani žalovaný, kdyby na to došlo, že by naopak žalobce na prodloužení stál. Nelze odčinit, že výhrada ve smlouvě jest obsažena, že se tam praví, že se pacht prodlužuje jen s výhradou schválení a tedy pro případ, pod podmínkou schválení: nedojde-li ke schválení, že se tedy neprodlužuje. A rozumí se, když nic bližšího nebylo o tom ustanoveno, že se myslelo na osud žádosti o schválení, která bude po této úmluvě podána. Když tedy žádost ta byla zamítnuta, pozbyla úmluva o prodloužení pachtu mezi stranami závaznosti, aniž na tom mohla co změnit okolnost, že ve výnosu, jímž schválení odepřeno, činěna naděje, že snad později ve vhodnou dobu, až jak se okolnosti utváří, by se to vzalo ještě jednou v úvahu. Stačí, že žádost byla zamítnuta, i byly by musily strany učiniti úmluvu novou, kterou by byly vázaly na případné schválení pozdější.

Čís. 6980.

Postup pohledávky v darovacím úmyslu vyžaduje zásadně formy notářského spisu. Požadavek formy notářského spisu odpadá, lze-li již ve způsobu projevu postupitele spatřovati odevzdání a sice odevzdání t. zv. symbolické po rozumu §u 427 obč. zák. Jde o takové symbolické odevzdání, prohlásil-li postupitel před dlužníkem, postupníkem i třetími osobami, že peníze, jež zapůjčil dlužníku, již nebude na něm požadovati, že je daruje postupníku a nakázal-li zároveň dlužníku, by je pro postupníka uložil.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1927, R I 227/27.)

Proti žalobě, již se domáhal žalobce na žalované Marii V-ové zaplacení pohledávky, namítla žalovaná najmě, že žalobce postoupil svou pohledávku proti ní jejím dětem nezl. Janu a Zdence V-ovým. *Procesní soud první stolice* žalobu zamítl, zjistiv, že žalobce při jedné návštěvě žalované u něho prohlásil, že peníze, jež jí půjčil, dává Jeníkovi a Zdence, aby jim je uložila. *Odvolací soud* zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, dále jednal a znovu rozhodl. *Důvody*: Nesprávné posouzení věci po stránce právní spatřuje odvolatel v tom, že soud procesní prohlásil,